

IN HET KORT

Deze rubriek wordt samengesteld door Toon Vernooij. Bijdragen voor deze rubriek zijn van harte welkom. Stuur een berichtje naar toonvernooij@planet.nl.

Vals alarm

Het kan voor een vogel soms handig zijn als andere soorten zijn alarmroep herkennen. Een enkele kreet bij de nadering van gevaar veroorzaakt algehele paniek, waardoor een potentiële rover zozeer in verwarring kan raken door de her en der opvliegende en wegstuivende dieren dat hij het er verder maar bij laat zitten. Maar een slimme vogel kan er ook nog op een andere manier zijn voordeel mee doen. De fluweeldrongo (*Dicurus adsimilis*) is zo'n slimmerik. Hij deelt zijn Afrikaanse habitat onder meer met stokstaartjes en babbelaars. Het voorkeurvoedsel bestaat vooral uit insecten, wat toevallig ook favoriete prooi is van de stokstaartjes en babbelaars. Het komt dus met enige regelmaat voor dat een stokstaartje of babbelaar er vandoor gaat met een lekker hapje, waar onze fluweeldrongo net zijn oog op had laten vallen. Maar die laat zich niet voor één gat vangen en slaakt onmiddellijk een hartverscheurende alarmkreet: "Rover in aantocht!" De concurrent herkent de kreet, schrikt en laat alles vallen om direct dekking te zoeken. Zijn prooi is hij dus kwijt aan de fluweeldrongo. Die zorgt er trouwens voor om steeds exact dezelfde alarmroep te slaken als bij echt gevaar. De dieren in de omgeving trappen er dus iedere keer weer in of nemen op zijn minst het zekere voor het onzekere. En om het helemaal af te maken wisselt de fluweeldrongo de truc af met feilloze imitaties van alarmkreten van andere vogelsoorten.

Bron: *NRC Handelsblad*, 4 november 2010

Rappe reigers

Grote trekvogels zoals ganzen en ooievaars doen over een tocht van Nederland naar Afrika vijf tot zeven weken. Purperreigers, die met een gewicht van één kilo in dezelfde gewichtsklasse zitten, doen er veel korter over. Zij leggen de tocht in een week af. Dat ontdekten onderzoekers van Bureau Waardenburg uit zendergevens van acht purperreigers die zij op hun trekroute naar hun overwinteringsgebied hebben gevolgd. Een makkelijke reis was het overigens niet. Zes van de acht purperreigers bereikten Afrika. En van die zes hebben drie het niet overleefd. Dat de reigers hun doel zo snel wisten te bereiken, is te verklaren uit de manier

waarop zij vliegen. In tegenstelling tot ooievaars, die alleen overdag met behulp van thermiek vliegen, vlogen de purperreigers dag en nacht door met alleen overdag een korte pauze. Ooievaars doen het sowieso wat meer op hun gemak: zij lassen tussenstops in van meerdere dagen alvorens weer verder te vliegen.

Bron: NRC Handelsblad, 14 december 2010 (Ardea 98 (3))

Reuzenooievaar

Enige jaren geleden was het eiland Flores (Indonesië) in het nieuws door de vondst van de fossiele overblijfselen van een minimensje van amper één meter lang, de *Homo floresiensis*. Die verre neef van ons leefde daar tot 17.000 jaar geleden. Net als veel andere soorten die lange tijd in isolatie op eilanden leven, was deze mensensoort tot een dwergvorm geëvolueerd. Op Flores heeft men onder andere ook dwergolifanten gevonden. Eilanden vertonen echter ook vaak reuzenvormen van verwante soorten op het vasteland. Denk bijvoorbeeld aan de bekende Komodovaraan, een hagedisachtige van werkelijk gigantisch formaat. Of de Nieuwzeelandse moa, een struisvogelachtige van ruim drie meter lengte. Onlangs is ook een reuzenvogel op Flores ontdekt. In dezelfde grot waar de fossielen van de Floresmens zijn gevonden, heeft men resten gevonden van een reuzenooievaar *Leptoptilos robustus*. Dat was voorwaar geen kleine jongen. Aan de hand van de vleugelbotten – een compleet skelet is helaas niet gevonden – schatten onderzoekers de grootte van de vogel op ongeveer 1.80 meter, zo groot als een gemiddelde volwassene. Hij torende dus letterlijk uit boven de Floresmens. Hoe de resten in de grot terechtgekomen zijn, vertelt het bericht niet. Mogelijk was de ooievaar een voedselbron voor de Floresmens, maar het zou ook kunnen dat hij in de grot op jacht was naar reuzenratten.

Bron: NRC Handelsblad, 8 december 2010 (Zoological Journal of the Linnean Society 160 (4), december 2010)

